

BESCHRIJVINGEN 25 STRUIKELSTEENTJES 14 SEPTEMBER 2017.

1. 8.30: LONGINASTRAAT 67

Hier woonde
PAULA KAUFMANN – DANIELS
GEB. 1879
VERMOORD 2.7.1943
Sobibor

Naam : Pauline (= Paula) Kaufmann - Daniels
Geboorte : 30 juni 1879, Linn (nu stadsdeel van Krefeld)
Arrestatie : Amsterdam, 20 mei 1943. Verblijf in Westerbork 20 mei – 29 juni 1943, barak 55.
Deportatie : dinsdag 29 juni 1943 vertrek uit Westerbork
Trein : 69^e trein (het 16^e van in totaal 19 transporten van Westerbork naar Sobibor).
In totaal 2.397 personen, geen overlevenden.
Vermoord : 2 juli 1943 Sobibor
Leeftijd : 64 jaar
Website : <https://www.joodsmonument.nl/nl/page/214635/paula-kaufmann-daniels>
<http://www.sobibor.org/de-negentien-transporten/>

Bijzonderheden :

Samen met haar echtgenoot Lazarus Salomon Kaufmann (geboren 29 augustus 1867) emigreerde Paula Kaufmann - Daniels medio april 1939 vanuit Hüls (nu deel van Krefeld) naar Amby (nu deel van Maastricht). Lazarus was veehandelaar en had in Hüls een eigen slachthuis.

Mede een reden om naar Amby te verhuizen was het feit, dat hier vanaf maart 1938 hun oudste zoon Salomon (= Sally) Kaufmann, diens echtgenote Betty Kaufmann – Davids en (vanaf maart 1939) Betty's ouders (Emil Isak Davids en Sophie Julie Davids – Dannenbaum) en (vanaf december 1938) de broer van Paula, Sally Daniels woonden.

<https://www.joodsmonument.nl/nl/page/224171/betty-kaufmann-davids>

<https://www.joodsmonument.nl/nl/page/224170/emil-isak-davids>

<https://www.joodsmonument.nl/nl/page/224197/sophie-julie-davids-dannenbaum>

<https://www.joodsmonument.nl/nl/page/224201/sally-daniels>

Vanaf 11 april 1939 woonden Lazarus en Paula Kaufmann op het adres Kloosterstraat 32 in Amby (nu Longinastraat 67 Maastricht). Lazarus Kaufmann overleed op 17 april 1940 in Maastricht, 72 jaar oud. Hij is begraven op het Joodse gedeelte van de Algemene Begraafplaats, Tongerseweg, Maastricht.

Na het overlijden van haar echtgenoot verhuisde Paula Kaufmann op 25 september 1940 vanuit Amby naar haar zus Friederika (= Frieda) Fruitman – Daniels aan de Amsteldijk 20 in Amsterdam. Daar woonde ook haar jongste zoon Walter Kaufmann.

Deze zoon Walter (geboren 4 maart 1913, Hüls, grossier in vleeswaren) verhuisde op 16-jarige leeftijd (april 1929) vanuit Hüls naar zijn tante Friederika (= Frieda) Fruitman – Daniels en haar gezin in Amsterdam. Walter was de beoogde opvolger van haar man Andries Fruitman.

Na zijn arrestatie verbleef Walter Kaufmann vanaf 22 februari 1944 in Westerbork. Op 3 maart 1944 werd hij, samen met 731 andere personen, naar Auschwitz – Birkenau gedeporteerd. Omstreeks 31 juli 1944 overleed hij op 31 jarige leeftijd in Midden-Europa.

www.joodsmonument.nl/nl/page/214634/walter-kaufmann

<http://www.holocaust-lestweforget.com/westerbork-transport-scheduledutch.html>

Walter Kaufmann en Paulina Catharina de Metz waren in ondertrouw. Hun huwelijk kon geen doorgang vinden, omdat één van hen, Paulina, vóór de huwelijksdatum op transport was gesteld. Onverklaarbaar tot op heden is het feit, dat in het Joods Weekblad van 22 januari 1943 een aankondiging van hun voltrokken huwelijk op 21 januari 1943 stond.

Paulina was kantoorbediende en werd op 11 mei 1943 met het 11e (van 19) transport vanuit Westerbork naar Sobibor gedeporteerd. Dit transport omvatte 1.446 mannen, vrouwen en kinderen. Eén man overleefde.

Paulina de Metz werd op 14 mei 1943, 28 jarige leeftijd, in Sobibor vermoord.

<https://www.joodsmonument.nl/nl/page/205474/paulina-catharina-de-metz>

<http://www.sobibor.org/de-negentien-transporten/>

Paula Kaufmann 's oudste zoon, Salomon (= Sally) Kaufmann (geboren 14 juli 1909, Hüls) werd samen met zijn echtgenote Betty Kaufmann – Davids (geboren 27 maart 1909, Hüls) op 25 augustus 1942 in Amby gearresteerd en naar Westerbork overgebracht. Op 28 augustus 1942 werden beide, samen met 606 anderen, naar Auschwitz – Birkenau gedeporteerd.

Afwijkend van de dienstregeling werd deze trein op de avond van 29 augustus 1942 in Cosel (nu: Kędzierzyn-Koźle, Polen), zo'n 80 km ten westen van Auschwitz, aangehouden. Gezonde, sterke mannen tussen 15 en 55 jaar werden voor dwangarbeid geselecteerd. Zo ook Salomon Kaufmann. Na de korte selectie reed de trein met de andere personen, zo ook Betty Kaufmann – Davids, verder naar Auschwitz – Birkenau. Op 30 augustus 1942 werd het merendeel vermoord.

Salomon Kaufmann overleefde de deportatie en de dwangarbeid in werkkampen (Sakrau, Annaberg, Sackenhayen, Teichen, Reigersfeld en Blechhammer) in de buurt van Auschwitz.

Na de bevrijding van Blechhammer door het Russische leger (27 januari 1945) repatrieerde hij via (o.a.) Odessa en Marseille naar Nederland. Daar werd al snel duidelijk, dat van zijn familie alleen zijn schoonzus Alice en een nicht (Hannelore) hadden overleefd. Alice was eind februari 1939 met haar gezin naar Palestina geëmigreerd. Hannelore overleefde haar deportatie naar Riga. Haar ouders, Arthur Daniels en Martha Daniels – Servos, werden in Riga – Salaspils, resp. Kulnhof (Chelmo bij Łódź) vermoord.

Salomon Kaufmann hertrouwde met Henny van Gelder (geboren 15 mei 1918 te Amsterdam, overleden 12 juni 2012, Heeze). Ook zij was overlevende van deportatie naar Auschwitz – Birkenau, resp. haar overplaatsing naar een werkkamp in Liebau (Groß – Rosen). Ook haar vader, stiefmoeder, verloofde en het merendeel van zijn familie werd vermoord.

Salomon Kaufmann stierf op 1 augustus 1975 te Maastricht. Ook hij is begraven op het Joodse gedeelte van de Algemene Begraafplaats, Tongerseweg, Maastricht.

Salomon (= Sally) Daniels, de broer van Paula Kaufmann – Daniels, woonde aan de Hoofdstraat (nu Ambyerstraat Zuid) 56. Hij was paardenhandelaar en leefde voor zijn immigratie naar Nederland (december 1938) in Königsberg (Oost-Preusen, nu: Kaliningrad, Rusland). Hij was ongehuwd.

Geboorte : 27 juni 1889, Linn (Krefeld)

Arrestatie : Verblijf in Westerbork 12 november 1942 - 16 februari 1943

Deportatie : dinsdag 16 februari 1943

Trein : 50ste trein met 1.108 personen.

Vermoord : 19 februari 1943, Auschwitz - Birkenau

Leeftijd : 53 jaar

<https://www.joodsmonument.nl/nl/page/224201/sally-daniels>

<http://www.bundesarchiv.de/gedenkbuch/directory.html.de?id=480311>

1. Paula met Lazarus Kaufmann in Amby (1939)

2. Paula en Lazarus met hun beide zonen Salomon (links) en Walter in Krefeld-Hüls (1928)

3. Paula en Lazarus Kaufmann (midden) met (achterste rij) de twee zoons Salomon (links) en Walter (rechts), haar broer Sally Daniels (midden) en schoondochter (echtgenote van Salomon) Betty Kaufmann - Davids (Amby 1939).

Voor Sally Daniels, Betty Kaufmann-Davids, en haar ouders Emil Isak Davids en Sophie Julie Davids – Dannenbaum liggen struikelsteentjes in Maastricht aan de Ambyerstraat Zuid op nummer 56 en 36.

4. Huwelijk Salomon (= Sally) Kaufmann en Betty Davids, Hüls (nu Krefeld), 4 mei 1936.

Van de afgebeelde (17) personen hebben slechts drie personen (de bruidegom Salomon Kaufmann, Alice Stein – Davids, de zus van de bruid (tweede van links), en nicht Hannelore Daniels (gehurkt, rechts vooraan) WO II overleefd.

De volgende achtergrondinformatie geeft enig inzicht in de Cosel groep waartoe Salomon Kaufmann en Max Fürst (volgende adres Spoorweglaan 1) hebben behoord.

COSEL

Tussen 26 augustus 1942 en 12 december 1942 werden 39 deportatietransporten, op weg naar het vernietigingskamp Auschwitz, tot stilstand gebracht in het stadje Cosel. Die treinen waren afkomstig uit Westerbork (18 treinen), Frankrijk (15 treinen uit Drancy en Pithiviers), en België (6 treinen uit Mechelen).

Cosel, 80 km ten westen van Auschwitz, lag in Opper-Silezië, destijds in het oosten van Duitsland, tegenwoordig in het westen van Polen. Het plaatsje is nu onderdeel van de streekgemeente Kędzierzyn-Koźle.

In Cosel werden in totaal meer dan 9.000 mannen en jongens tussen 15 en 55 jaar – onder wie zo'n 3.500 Nederlanders - uit die treinen geselecteerd. Zij werden verspreid over meer dan honderd werkkampen in Silezië, waar zij moesten werken voor de Duitse industrie en overheid. Meer dan negentig procent van hen werd vermoord.

Op 29 augustus 1942 werden 158 Nederlandse mannen onder wie 78 Limburgers in Cosel van vrouw en kinderen gescheiden. Het was de eerste keer, dat een selectie van een Nederlands transport daar plaatsvond. Een dag later zijn nagenoeg alle niet-geselecteerde mannen, vrouwen en kinderen in Auschwitz - Birkenau vergast.

De geselecteerde mannen werden vastgezet in tientallen werkkampen. Joodse dwangarbeid behoort tot het wezen van de Holocaust.

Opvallend en weinig bekend is het gegeven dat deze kampen op dat moment (1942) niet onder supervisie van de SS stonden maar onder een burgerlijk leider in de provincie Opper-Silezië, Albrecht Schmelt met zijn 'Organisation Schmelt'. Schmelt had toestemming om duizenden Joden uit de trein op weg naar Auschwitz te selecteren voor dwangarbeid. Pas in april 1944 kwamen deze kampen in handen van de SS. Op dat moment waren in Blechhammer nog ongeveer duizend Nederlanders in leven. Blechhammer werd een buitenkamp van Auschwitz, soms aangeduid als Auschwitz IV. Genocide op Joden door de Duitse industrie zonder directe onderdrukking door de SS is nog weinig naar voren gebracht in de geschiedschrijving.

Van de selectie op 29 augustus 1942 hebben slechts twee mannen uit Maastricht, de elektriciën Salomon Kaufmann uit de Hoofdstraat (nu: Ambyerstraat-Zuid) 36 en de kapper Max Fürst uit de Spoorweglaan 1 deze kampen overleefd. Veel anderen zijn gestorven door uitputting of vermoord (o.a.) in het dwangarbeidskamp Spytkowice (dat is de voornaamste overlijdensplek van het transport van 28 augustus) en in het dwangarbeidskamp, later concentratiekamp Blechhammer

Van de ca. 3.500 Nederlandse mannen die in Cosel zijn geselecteerd hebben slechts 181 personen overleefd.

De L1 documentaire 'Monument voor de laatste Reis' van Frank Ruber en cameraman Pascal Courbois volgt het spoor terug van de overlevende Salomon Kaufmann door met zijn zoon Leon Kaufmann deze tocht van Maastricht via Westerbork naar Cosel en (o.a.) Blechhammer af te leggen:

<https://l1.nl/limburg-doc-monument-voor-de-laatste-reis-122327>

Op 2 september 2016 is onder grote belangstelling van de plaatselijke bevolking, Poolse overheid, meer dan dertig Nederlanders, vertegenwoordigers van Frankrijk, de Bondsrepubliek Duitsland en de Provincie Limburg op het perron van het goederenstation in Cosel, de plek waar de selectie heeft plaatsgevonden, een monument (in 6 talen) ter nagedachtenis aan het gebeurde onthuld.

Bronnen:

Herman van Rens, *Vervolgd in Limburg*, 2013, pp. 141-147

<http://holocaustlimburg.nl/onthulling-monument-cosel-2-september-2016/>

<http://www.bundesarchiv.de/gedenkbuch/chronicles.html.de>

Walter Laqueur, *The Holocaust Encyclopedia*, 2001, p. 77